

تکثر و گفت‌وگو
تأملاتی درون دینی

www.ketab.ir

مهدی مهریزی

تکثر و گفت‌وگو؛

تأملاتی درون‌دینی

مؤلف: مهدی مهریزی

ناشر: مؤسسه فرهنگی دین‌پژوهی بشرا

طرح جلد: حسن فرزنانگان / حروف چین و صفحه‌آرا: محمدرکیم صالحی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپ کوثر

نوبت چاپ: اول / شمارگان: ۷۰۰ نسخه / قیمت: ۵۴,۰۰۰ تومان

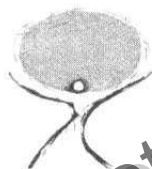
نشانی ۱: تهران، خیابان شریعتی، خیابان خواجه عبدالله انصاری، خیابان مدائن، کوچه انتاکیه،

کوچه علایی شرقی، پلاک ۱۴، واحد ۵، تلفن: ۰۲۱-۲۲۸۶۶۰۵۹

وب سایت: <http://boshraonline.ir>

نشانی ۲: قم، خیابان معلم، مجتمع فرهنگی ناشران، طبقه اول، واحد ۱۲۰،

مؤسسه فرهنگی دین‌شناسی بشرا، تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۴۲۳۴۸-۹

مؤسسه فرهنگی دین‌پژوهی بشرا

سرشناسه: مهریزی، مهدی، ۱۳۴۱.

عنوان و نام پدیدآور: تکثر و گفت‌وگو: تأملاتی درون‌دینی / مهدی مهریزی.

مشخصات نشر: تهران: مؤسسه فرهنگی دین‌پژوهی بشرا، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۳۰۰ ص.

شابک: ۱-۹۱-۵۴۰۸-۶۰۰-۹۷۸-۵۴۰,۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیا

عنوان دیگر: تأملاتی درون‌دینی

موضوع: کثرت‌گرایی مذهبی -- اسلام

رده بندی کنگره: BP ۲۲۷

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۷

شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۰۸۱۳۱

فهرست اجمالی

۷	 مقدمه
۱۵	 فصل اول: نگاهی کلی به تکرر و گفت‌وگو
۱۰۱	 فصل دوم: اختلاف و تکرر: ماهیت و چیستی
۱۵۵	 فصل سوم: اختلاف و تکرر: عرصه‌ها و قلمرها
۱۹۷	 فصل چهارم: اختلاف و تکرر: نتایج و پیامدها

مقدمه

نزدیک به ربع قرن است که یکی از دغدغه‌های جدی و فکری‌ام مسئله اختلاف، تفاوت‌ها و تکثر شده است. وقتی به گذشته نگاه می‌کنم، زمینه خاصی را برای آن به یاد نمی‌آورم؛ ولی به گمانم، منازعات فکری و سیاسی پس از دهه اول انقلاب بیشترین سبب و عامل می‌تواند بوده باشد.

اولین ظهور و بروز فراگیر این منازعات و اختلافات در خرداد ۱۳۷۶ به ثمر نشست و نخستین نوشته‌ام در این زمینه در بهار ۱۳۷۶ به چاپ رسید. در این بیست و پنج سال در حدّ وسع و اندازه خویش، مطالعات و تأملاتی داشته و سعی کرده‌ام حاصل آن را به صورت سخنرانی، کتاب و مقاله عرضه بدارم.

در پانزده سال اول که می‌توان آن را بُرهه نخست نامید، بیشترین تمرکز بر اختلاف و تفاوت‌ها بود و محصولش با این عناوین عرضه شد:

۱. تعاطی افکار (مقاله)؛^۱

۲. اختلاف و برادری در اندیشه سیاسی امام خمینی؛^۲

۱. این نوشته به عنوان سر مقاله فصلنامه حکومت اسلامی، سال دوم، شماره اول، بهار ۱۳۷۶ منتشر شد.

۲. این مقاله به کنگره «امام خمینی و اندیشه حکومت دینی» در سال ۱۳۷۸ عرضه شد.

۳. ادب دینی اختلاف (مقاله)؛^۱
۴. درآمدی بر اختلاف اندیشه‌ها (سخنرانی)؛^۲
۵. اختلاف در فهم نصوص دینی (سخنرانی)؛^۳
۶. جریان شناسی تقریب (مقاله)؛^۴
۷. اندیشه‌های تقریبی ابوالفتح رازی (کتاب).^۵

ده سال آخر که می‌توان آن را بُرهه دوم نامید، دغدغه‌ها عمیق‌تر و گسترده‌تر شد و به مسئله تکثر و گفت‌وگو راه یافتیم.

در این سال‌ها دریافتم که تکثر، واقعیت جهان است و ما باید تلاش کنیم آن را کشف کنیم. تکثر را ما نمی‌سازیم، و تفاوت‌ها ساخته دست ما

و در کتاب «اندیشه‌های اجتماعی امام خمینی» در سال ۱۳۸۱ به چاپ رسید.

۱. این مقاله به همایش «رقابت‌های سیاسی و امنیت ملی» در سال ۱۳۷۹ عرضه شد و

در مجموعه مقالات آن، ج ۱، ص ۴۵۹ - ۴۸۱ به چاپ رسید.

۲. این مطلب به صورت سخنرانی در همایش «رقابت‌های سیاسی و امنیت ملی» در

سال ۱۳۸۰ در تهران ایراد شد و بازنویسی آن در کتاب فقه‌پژوهی، ج ۲، ص ۳۱ - ۳۹

در سال ۱۳۸۲ به چاپ رسید.

۳. این مطلب ابتدا به صورت سخنرانی در مؤسسه توسعه دانش و پژوهش در تهران در

تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۱۶ ایراد گردید و سپس در کتابی با عنوان «جستارهای فرهنگی» که

مجموعه چند مقاله از این جانب بود، در سال ۱۳۸۳ به چاپ رسید.

۴. این مقاله در مجله هفت آسمان، ش ۴۷ در پاییز ۱۳۸۹ به چاپ رسید.

۵. این کتاب به سفارش بخش علمی مجمع تقریب بین المذاهب الاسلامیه در اسفند ۱۳۸۹

به پایان رسید؛ ولی چاپ آن متوقف شد و در سال ۱۳۹۶ توسط نشر علم به چاپ رسید.

نیست. ما مقهور تفاوت‌ها و تکرر هستیم. هر چه بیشتر آن را ببینیم، بهتر می‌توانیم از آن بهره‌مند شویم.

این بُرهه، از آشنایی با شخصیت و منش امام موسی صدر آغاز شد و همچنان برایم تازه و نو است و در صدر دغدغه‌هایم قرار دارد.

بسیار می‌اندیشم که چگونه می‌توان تکرر و گفت‌وگو را در جامعه دینی خودمان نهادینه کرد؟ نقش حکومت در این وادی چقدر است؟ نقش عالمان و نخبگان چقدر است؟ بیشترین تأثیر از آن کدام یک است؟ محصول این دهه که در قالب سخنرانی، مقاله و کتاب عرضه شد، فهرست‌وار چنین است:

۱. جریان شناسی تقریب (سخنرانی)؛^۱

۲. نسبت میان سنت‌های ملی و دینی (چند سخنرانی)؛^۲

۳. تقریب (سخنرانی)؛^۳

۱. این سخنرانی در بنیاد باران - تهران، در تاریخ ۱۳۹۲/۱۰/۲۴ ایراد شده است.

۲. با این عنوان در چند نوبت و چند جا سخنرانی کرده‌ام:

- تهران، در یک جلسه ماهیانه، ۱۳۹۳/۹/۳۰.

- مشهد، جلسه ماهیانه دوستان طُرق، ۱۳۹۳/۱۲/۲۱.

- مشهد، بنیاد پژوهش‌های آستان قدس رضوی، ۱۳۹۷/۷/۹.

- قم، مؤسسه فهیم، ۱۳۹۷/۱۲/۱۸.

سخنرانی نوبت اول بازنویسی و در مجله سخن، ش ۵، بهمن ۱۳۹۳ با عنوان «تکرر در سنت‌ها» به چاپ رسید.

۳. این سخنرانی در جلسه ماهیانه دوستان طُرق در مشهد در تاریخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۳ ایراد شده است.